

WIĘLCY LUDZIE KOŚCIOŁA

ks. Kazimierz Panuś

ŚW. JAN Z AVILI

Wydawnictwo WAM
Kraków 2012

Hiszpański złoty wiek

Po długim okresie dojrzewanía hiszpańska kultura, literatura i sztuka osiągnęła w XVI i XVII wieku niebywały rozwój. To prawda, że wszelkie granice chronologiczne w tych dyscyplinach są umowne. Jednakże żywołowość i rozmach, jakim odznaczało się wiele dziedzin życia na Półwyspie Iberyjskim, zwłaszcza w drugiej połowie szesnastego i w pierwszej siedemnastego stulecia, w pełni uprawnia go do nazwy: *Siglo de oro* – hiszpański złoty wiek.

Trwałé podstawy potęgi Hiszpanii stworzyli Ferdynand II Aragoński i Izabela Katolicka, noszący dumnie tytuł *Królowie Katoliccy* (*Majestas Catholica*), nadany im w 1496 roku przez papieża Aleksandra VI. Złączyli oni unią dwie największe prowincje: Kastylię z Aragonią, i zakończyli

trwającą kilka wieków rekonkwistę, likwidując w 1492 roku ostatni bastion islamu na Półwyspie Iberyjskim, jakim był emirat Grenady. W tym samym roku udzielili poparcia genueńczykowi Krzysztofowi Kolumbowi w jego poszukiwaniu Nowego Świata. Przed mieszkańcami Hiszpanii otwały się niespotykane dotąd perspektywy. Dowiodły tego kolejne dziesięciolecia.

Na tej fali pojawia się fantastyczna wprost plejada twórców kultury. W malarstwie i sztuce rozkwit ten symbolizują: Luis de Morales (zm. 1586), El Greco (zm. 1614), Diego Velázquez (zm. 1660) i Franciszek Zurbarán (zm. 1664). Ich dzieła przeniknięte są głęboko pierwiastkiem religijnym. W dziedzinie muzyki jednym z najznakomitszych kompozytorów był Tomás Luis de Victoria (zm. 1611), tworzący w stylu późnego renesansu i początków baroku, oraz Alonso Lobo (zm. 1617). Niezwykle bujnie rozwijać się będzie w tych czasach literatura hiszpańska, często szukająca natchnienia w religii. Jej twórcy, tacy jak: Miguel de Cervantes (zm. 1616), autor słynnej powieści *Don Kichote z La Manchy*, dramaturg Lope de Vega (zm. 1635), porównywalny ze współczesnym mu Szekspirem, czy poeta i dramaturg Pedro Calderón de la Barca (zm.

1681), są powszechnie znani w świecie, w tym także i w Polsce.

Na tym tle niezwykle wysokim poziomem odznacza się wielka literatura religijna, w której prym wiodą znakomici mistrzowie życia duchowego i mistycznego. Dzieła św. Teresy z Avili (zm. 1582), św. Jana od Krzyża (zm. 1591), św. Piotra z Alcantary (zm. 1562), Bernardyna z Laredo (zm. 1540), Diego de Estella (zm. 1578), Jana od Aniołów (zm. 1609), Ludwika z Leónu (Fray Luis de León, zm. 1591) i Ludwika z Grenady (zm. 1588) nie mają równego odpowiednika w całej ówczesnej Europie. Płomiennym duchem wiary odznacza się jeszcze jedna niezwykła postać szesnastowiecznej Hiszpanii – św. Jan z Avili, który śmiało dotrzymuje im kroku.